

(JMBover, *BiEscrBal* I, 582 84). *Sofistiquerg* *Sofisticació*. «l'argent rep --- del plom *sofisticació*, e de l'or, dignitat», StVicentF (vocab. Schib).

Soflama, sofllamar, V. flama + Sofle, V. sofra Sofllamar, V. flama Sofoco, V. ofegar Sofonyar-se, V. sofraja

Sòfora, del II mod botànic *Sophora*, nom format per Linneu, amb elements incerts, per als quals veg SÓFORA (DCEC/DECH)

SOFRA: a) 'certa prestació personal a què estaven obligats els moros', de l'àrab *súfra* id., derivat de l'arrel *sfr* 'imposar (alg. c.)', 'burlar-se (d'algú)'; b) 'corretja ampla que passa damunt el bastet', origen incert, potser de l'àr. *súfur*, plural de *sifâr* 'brida del camell'. □ 1ª doc: a) 1240; b) 1698, oc. *sufra* c. 1300.

Com a nom de la prestació sarraina ja apareix escrit *zoфра* (llavors la grafia no distingia entre ç- i z-, sovint usada també com a sorda) junt amb *nàfega*, en un doc. de Templers de 1240 (MiretS, *TemplH*, p. 234). *Nàfega* designava també un pagament o tribut de moros, car evidentment prové de l'àr. *náfaqa* 'despeses', cast. ant. ANAFAGA «costa, gastos» (mj. S. XIII, DCEC/DECH I, 250a). Notem que el mot en cast. s'accentuava, d'acord amb l'accentuació de l'àrab vulgar, en la penúltima, mentre que el català degué mantenir l'accentuació de l'àrab literal, vista la forma en -ega, cas paral·lel al del català ALFAB(R)EGA/ALBAHACA. També tenim cat. *çoфра* en un doc. de 1258 (BSCC xvi, 290); i *AlcM* (1) en troba tres docs. de 1315 a 1405.

Més problemàtica és l'etimologia del nom de la corretja, que és comú al cat., amb l'aragonès i alguns altres dialectes castellans, i amb la llengua d'oc (des dels Alps i el Delfinat fins al Roerque i l'Arieja): andal. SUFRA, arag i murc. (*a)zoфра*, lleon *zufra*, prov. *sufro*, *suefro*, lld. *sòfro*, *soufro* etc. En vaig tractar extensament en aquell article del DCEC, ampliat en el DECH, i valdrà més remetre-hi sense repetir la demostració i les refutacions d'altres tempteigs que s'havien fet. En cat. es documenta des de 1698 (doc. ross.), des del Lab i el DAG. (§ 2), i segons *AlcM* és viu més o menys en tot el domini, sobretot molt localitzat en el Nord i Oest del Princ. Per ex *la soфра* (que va sobre el bastet) a Calceit (Casac. 1923). Ja n'hi ha una cita oc. de Nimes de c. 1300 (PSW).

Sembla tractar-se de l'àr. *sifâr* «a cord or a piece of skin ['cuiro d'animal'] that is put ove the nose and jaws of a camel in the place of the *hákama* ['cabeçada'] of the horse; or a cord that is attached to the *bitâm* ['brida'] of a camel, a part being twisted round it, and the rest being rein» (Lane, 1371), ço que Belot interpreta com «bride, frein du chameau». En l'aspecte semàntic no deixa d'haver-hi algun escrúpol, però el canvi de significat és concebible; en l'aspecte fonètic, tenint en compte que la soфра cau pels dos costats de la bèstia, es pot partir del plural de *sifâr*, que és *súfur*, consignat ja pel Djauharí i Abensida.

En deixa algun dubte el no trobar el mot en fonts occidentals (manca en Dozy, *Suppl*; *RMA*; Beaussier),

però és un mot generalment conegut en àrab, que es deriva regularment de l'arrel àrabiga molt viva *sáfar* 'empendre viatge', que en la forma *sáffar* té el sentit de 'posar la brida al camell'; i el substantiu en qüestió ja està registrat per molts lexicògrafs clàssics, des del Lihyaní (S. VIII), Djauharí (1006), Abensida (mj. segle XI), el Zamahšarí (c. 1200) etc. És curiós recordar el nom del *Cavallero Zifar*, la més antiga de les novel·les castelles de cavalleries (princ. S. XIV): no és pas absurd pensar que aquest nom (l'origen del qual no ha estat objecte de conjetures fins ara, si no m'enganyo) vingüés d'una espècie de malnom 'El cavallero brida' ben natural per a un home cavalcant constantment d'acé d'allà. Seria una bella confirmació de l'etimologia *sifâr* del nostre mot.

És possible que en català hagi estat des d'antic alhora masculí en -e i femení en -a, contra el que assegura *AlcM*, que només el vol acceptar com a femení prenent el masculí com una confusió del cat. or. del CpTarr., on es neutralitzen -a i -e; el fet és que el DAG no sols no li coneix altra forma que *sofrage* sinó que aclareix «és masc. o fem. segons les contrades, *el sofrage, la sofrage*; i el mateix *AlcM* dona la pronúncia *sófrage* amb -e no sols a Lleida (on la -a es pronuncia -e), sinó a Sort, Tremp, Urgell i Gandesa, localitats on -a no sona -e quasi enlloc (en tot cas no a Sort, Tremp etc.). Ara bé, això és important perquè des del plural aràbic *súfur* hem d'esperar *sofrage* amb -e com a resultat; el femení *soфра* s'hauria originat des del plural *sofres*, com sovint s'esdevé en català (*TANDA* etc.) Res no impedeix de creure tampoc que en les formes occitanes el femení s'hagi propagat des del català, essent arabisme; i que en les castelles (i més o menys en totes) hi hagi ajudat l'analogia de *cincho/cincha, correig/corretja* etc.

Un mot que ningú no ha registrat fins ara, de forma semblant, és possible que tingui alguna relació amb el nom d'aquesta corretja, coneguda i usada especialment a Andorra i Pallars: és un adjectiu +sofle que amb el sentit de 'tou, bla', vaig sentir a un caçador muntanyenc d'Aós (entre Andorra i Vall Ferrera): «los isards tenen una plapeta ['un clap petit'] al costat de la banya: és *sófle* ---» —? «sí, és carn *sófla*», «diu que és l'orella [sic] més fina que tenen» (com donant entenen que per aquest indret també senten, oïxen o perceben la proximitat dels caçadors). És clar que recorda el fr. *souple*, però SUPPLEX no hauria pogut donar espontàniament la *f* d'aquell mot. Hi hauria encreuament del fr. *soupple* (imitat dels caçadors de l'Arieja?) amb *fofo*? O seria deguda la -f- a la influència del nostre *soфра* (que essent arabisme bé pogué tenir variant en -f-), parònim que designa un cuiro, si no tou, almenys flexible? Val a dir que, si no fos per l'isolament i caràcter recent d'aquesta dada, no dubtaríem a equiparar-ho a l'it. *sòffice* 'tou, bla', i els seus afins roms. *süflec* i gr. mod. *σουφρωνω* 'jo doblego', que provenen de SUPPLEX per un fenomen de llatí vulgar (estudiat en el DCEC/DECH, SOFLAR, v, 305b18).

Sofrage, soфраia, V. soфраja